

Praktická filosofie a etika

Zuzana Svobodová

Co

Vás motivuje
studovat?

Jaké hodnoty
se projevují
v této Vaší motivaci?

Co je to ...

(spokojenost, život, láska, statečnost,
...)

důstojnost

ctnost

hodnota?

Hodnoty

Kdy

Jak jsou?

Kde

Existují ?

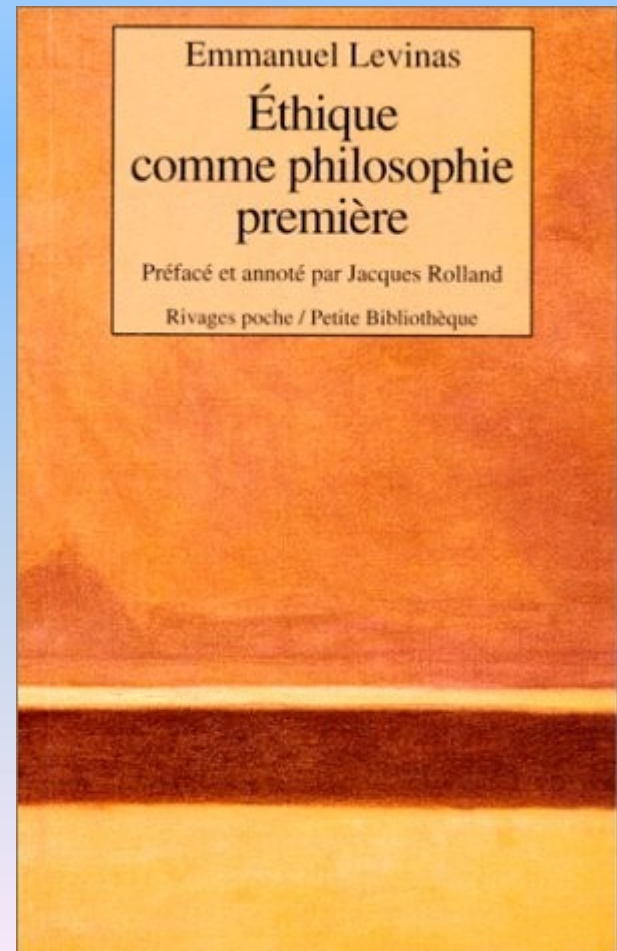
Jak se uskutečňují?

Ontologie,
nauka o bytí,
je (od Aristotela)
první filosofií.

Ale někteří ukazují
(podle Emmanuela Lévinase a
„etického obratu“ v západní
filosofii), že

**první filosofie
je
etika**

[Proč?](#)

Odpořvednost pŕedchází bytí.

„Morálka řídí dílo pravdy.“

(Totalita a nekonečno, 280)

„Pravda jako úcta k tomu, co je,
je smysl metafyzické pravdy.“ (279)

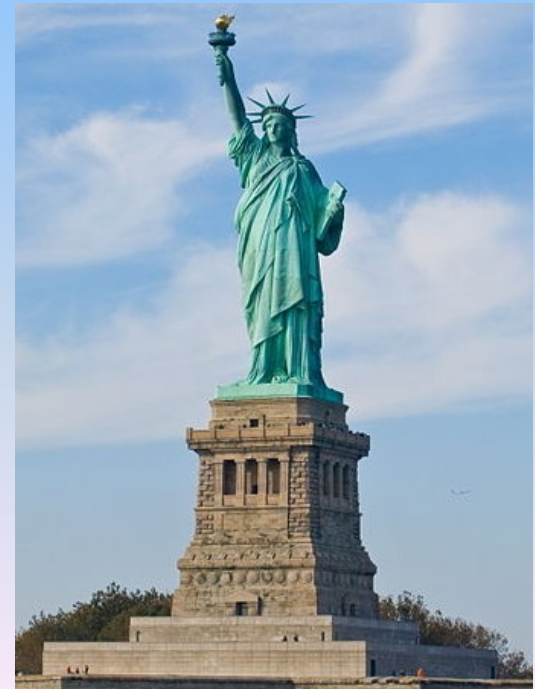

Filosofie

FILOSOFIA z řeckého *milovat moudrost*
či moudrost lásky

FILEIN (milovat) + *SOFIA* (moudrost) →
filosofové: milovníci moudrosti

nejvšeobecnější (nikoli speciální)
studium základních problémů –
(svobodná) umění (lat.: *artes*
liberales)

Jak se objevuje filosofie?

- reflexe, myšlení ?
- stud !
- úzkost !
- otřesení (z jistot) ?

„METANOIETE!“ (META-NOÉSIS)

Metody filosofie

METHODOS

EPIMELEIA PERI TÉS PSYCHÉS (Cicero: *cultura animi*)

- logos → dia-logos
- tázání
- myšlení, zvažování, výklad
- **péče o duši**

Metody vědy? Popis (měření, vážení, poměřování, rozlehlost...), analýza, syntéza, srovnání...

Fakta neexistují, pouze interpretace

Proti takovému pozitivismu, který se zastaví před fenomény a tvrdí „existují pouze fakta“, já mohu říci: Ne, jsou to právě fakta, která neexistují, pouze interpretace...

(Friedrich Nietzsche)

Hermés, Efezské
muzeum ve Vídni

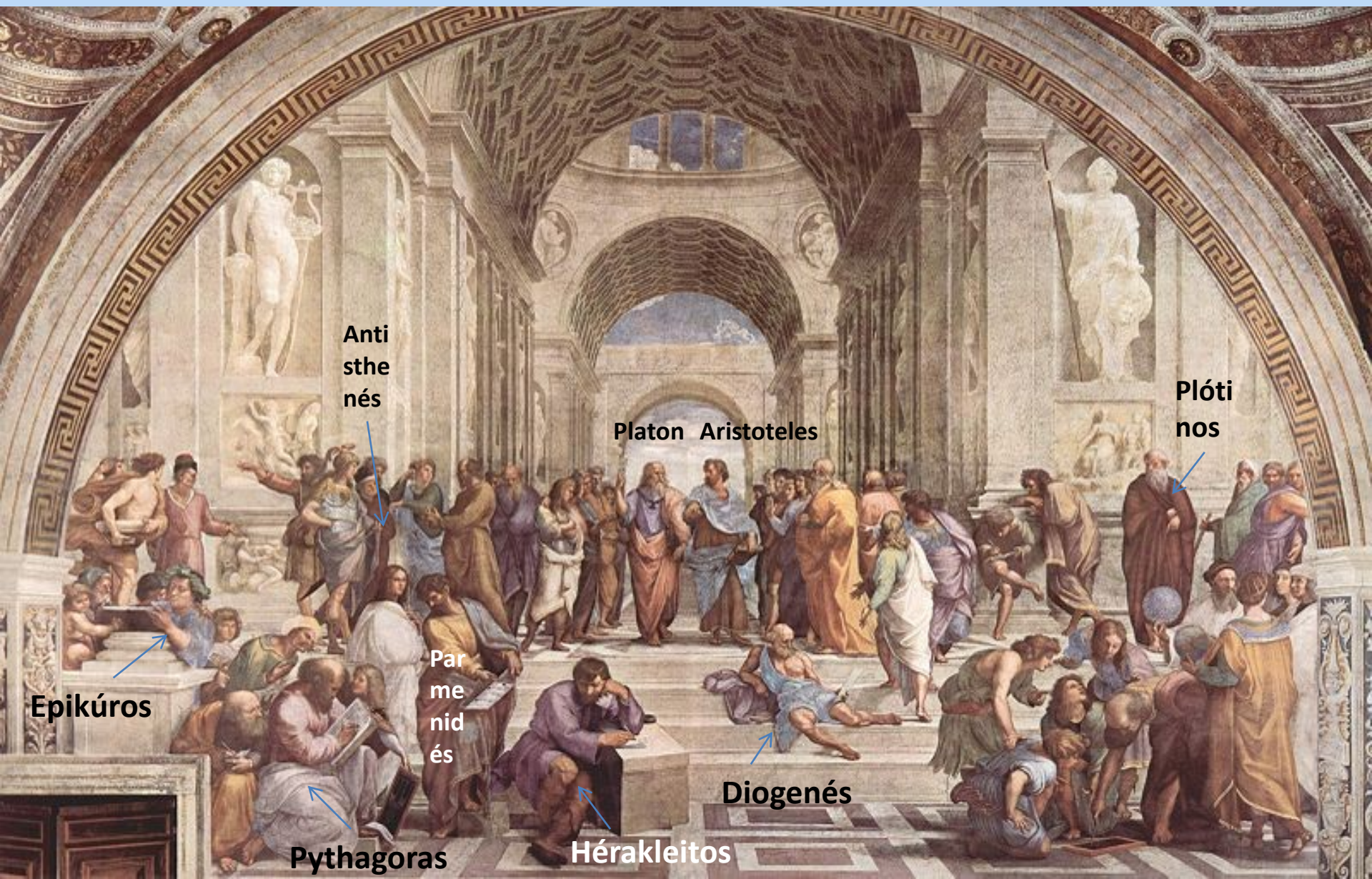
Promýšlení rozdílů

- mythos kai logos
- techné kai fysis
- theoria kai praxis
- epistémé kai frónésis

Athénská škola (Rafael 1510/11)

Anti
sthe
nés

Platon Aristoteles

Plóti
nos

Epikúros

Par
me
nid
és

Diogenés

Pythagoras

Hérakleitos

Platón (428/7-348/7 př. Kr.)

Platón - Mýtus o jeskyni (Ústava VII)

Filosofie

teoretická

ontologie
metafyzika
epistemologie –
noetika (noésis)
logika
...

praktická

politika
etika
estetika
Teorie rozhodování
Teorie hodnot
Reflexe praxe
...

Epikúros (341-270 př. Kr.) z dopisu Menoikeovi

- „Ani kdo je mlád, ať neváhá **oddávat se filosofii**, ani je-li kdo stár, ať neochabuje v jejím **pěstování**; neboť nikdo není ani nezralý, ani přezrálý k tomu aby **pečoval o zdraví své duše**. Říká-li někdo, že pro něho ještě nepřišel čas k filosofování, nebo že už pominul, podobá se tomu, kdo říká, že pro něho ještě není čas na **blaženost**, nebo už není. Proto má pěstovat filosofii mladý i starý, první, aby stárna zůstal mlád **dobrymi skutky** v příjemných vzpomínkách na minulost, druhý, aby zároveň mlád i stár pro **nebojácnost před budoucností**. Je tedy třeba **pečovat o to, co působí blaženost**, neboť **máme-li ji, máme všechno, a nemáme-li ji, děláme všechno, abychom ji měli...**“

K etymologii etiky

ETHÍDZÓ: navykám, učím, navádím, zvykám (si)

TO ETHOS: *zvyk, obyčej, mrav*

ETHÓ: svým, dle svého zvyku, obyčejně

TO ETHISMA: navyknutí, navedení, zvyk

TO ETHNOS: svojet, svojina; množství sobě navzájem zvyklé; tovaryšstvo, spolek, sbor, zástup druhů; rod, národ; lid; stav; hejno; stádo; roj (včel)

TO ÉTHOS: *svá, vlastní, obvyklá místa (pastvy, bydliště), sídla, vlast, zvyk-lost, obyčej; mrav, povaha, myšlení, smýšlení; podle Aristotela vzor mravního jednání*

Etika jako praktická filosofie

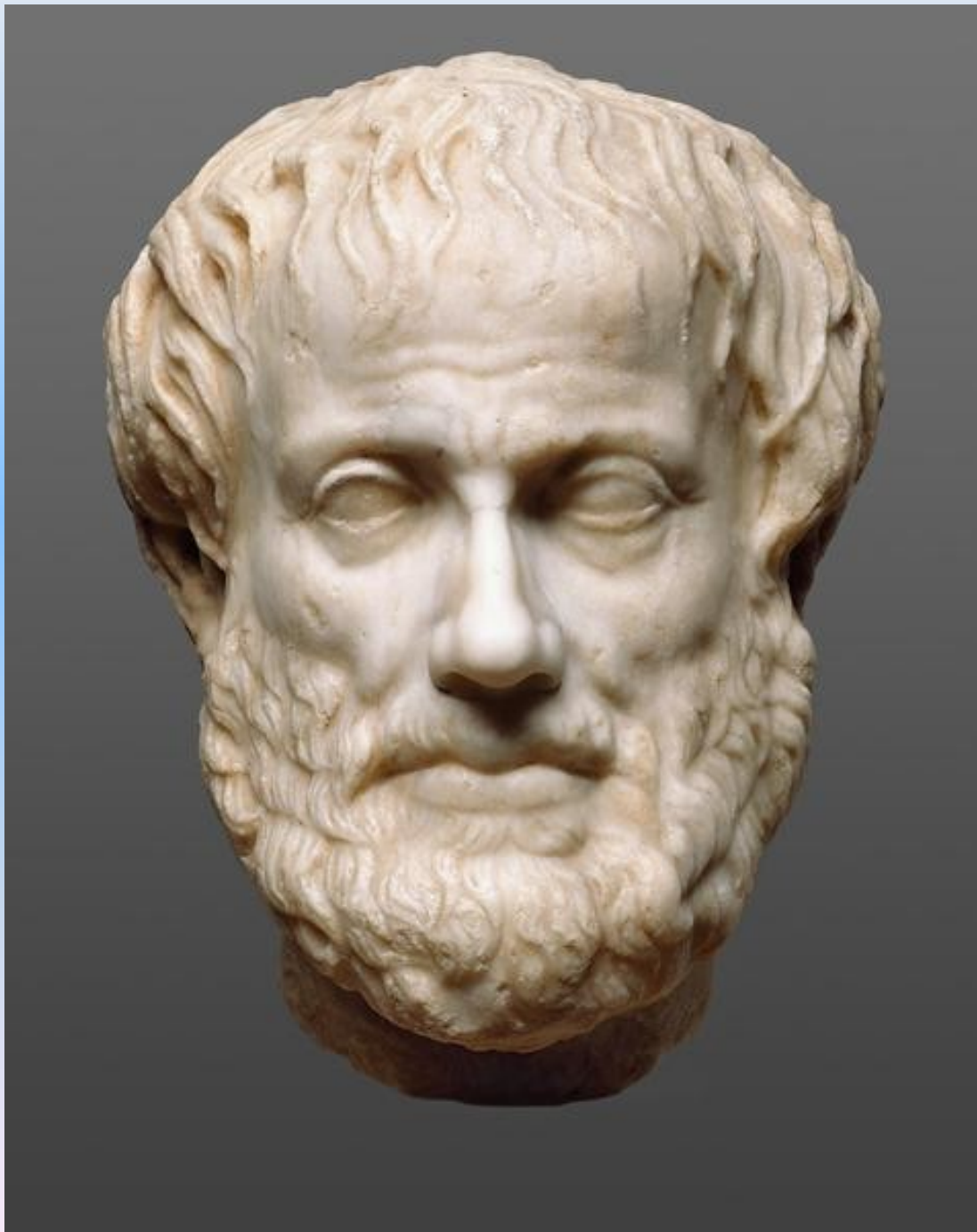
- Praktická filosofie (etika) se obrací v člověku k tomu, co je tvořivé, v každém novém případě má nově zkoumat, co se zde a nyní má stát.
- Etika je praktická tím, že přivádí člověka k vlastnímu svobodnému utváření života.
- Historicky se teprve u etického zájmu odděluje mýtus a filosofie.

Etika jako součást nauky politické

Aristotelés pokládal etiku za součást nauky politické. Pro Aristotela byl člověk přímo definován určeností svého života pro život v obci (pak samozřejmě i etika byla záležitostí obce). Přičemž obec předchází jednotlivce, tak jako celek předchází část. (1)

Také podle Etiky Nikomachovy je člověk určen pro život v obci. (2)

Aristotelés,
Uměleckohistorické
muzeum ve Vídni